

Sklad arhitekta Jožeta Plečnika

P l e č n i k o v a o d l i č j a z a l e t o 2 0 1 1

galerija DESSA / april / maj 2011

Založnik / Zavod DESSA / Sklad arhitekta Jožeta Plečnika

Urednika / Andrej Hrausky, Marinka Škrilec Lukač

Fotografije / Bor Dobrin, Miran Kambič, Jure Kolenc,

Peter Krapež, Matevž Paternoster, Janez Pukšič

Oblikovanje / Nena Gabrovec

Prelom in tisk / Matformat

Ljubljana, 2011

Naklada 300 izvodov

V e l j a g o v o r j e n a b e s e d a !

Spoštovani predsednik Upravnega odbora Sklada Jožeta Plečnika gospod Miha Dešman, cenjeni predsednik Slovenske akademije znanosti in umetnosti, akademik dr. Jože Trontelj, spoštovani minister za okolje in prostor dr. Roko Žarnič, cenjeni župan Mestne občine Ljubljana gospod Zoran Jankovič, spoštovani dekan Fakultete za arhitekturo Univerze v Ljubljani mag. Peter Gabrijelčič, cenjena predsednica žirije za podelitev Plečnikovih odličij gospa Maruša Zorec, spoštovani predsednik Zbornice za arhitekturo in prostor mag. Andrej Goljar, cenjeni prejemniki Plečnikovih odličij, gospe in gospodje, Dovolite mi, da se najprej zahvalim za povabilo in za priložnost, da ob današnji slavnostni podelitvi Plečnikovih odličij za leto 2010 spregovorim nekaj besed.

Prav gotovo je podelitev Plečnikovih odličij eden od osrednjih dogodkov za dejavnost oblikovanja prostora v Sloveniji. Je priložnost tudi za premislek o stanju in razvojnih trendih na področju urejanja in oblikovanja našega življenjskega okolja, predvsem pa s podelitvijo Plečnikovih odličij izpostavimo tisto, kar se je dobrega zgodilo v arhitekturi in urbanizmu. Ne za to, da bi tako vzpostavili vzorce za posnemanje, ampak zato, da bi pokazali, da je ustvarjalna kreativnost, ki se mora po eni strani spopasti z zahtevami in pričakovanji naročnikov, po drugi strani pa s prostorskimi danostmi in možnostmi, tako rekoč neomejena in lahko ponudi veliko prepričljivih rešitev, ki dvigujejo kakovost našega grajenega prostora.

Plečnikova odličja imajo zato še poseben pomen:

- najprej zato, ker jih, če smem tako reči, "podeljujejo arhitekti arhitektom" in so zato še toliko bolj podvrženi strogim in kritičnim pogledom ter ocenam strokovnjakinj in strokovnjakov znotraj lastnega poklica – ni hujšega "sodnika" kot je kritično oko profesionalnega kolega,
- zato so Plečnikova odličja tudi izraz samorefleksije dejavnosti urejanja in oblikovanja prostora, neke vrste "notranja inventura" v dejavnosti oblikovanja prostora in hkrati močno sporočilo javnosti, kaj je dobro in vredno priznanja v našem vedno znova preoblikovanem prostoru oziroma okolju,
- Plečnikova odličja s svojo sporočilnostjo tudi vedno znova opredeljujejo, da je vednost/ dejavnost oblikovanja prostora v javnem interesu, da zadeva nas vse in naše skupno sobivanje,
- Plečnikova odličja skozi sam proces izbiranja in odločanja o prejemnikih odličij sprožajo tudi razpravo o umestitvi arhitekturne in oblikovalske dejavnosti v širši družbeni kontekst in navsezadnje skozi izbrane in nagrajene rešitve izrekajo stališča in sodbe o družbeni realnosti, v katero se poraja nova arhitektura,
- in navsezadnje, na ta način ohranjamo spomin na ime in delo velikega arhitekta Jožeta Plečnika, zavedajoč se, da ni "mrtvih arhitektov" dokler so živa njihova dela. Na ta način vzpostavljamo kontinuiteto in identiteto slovenske arhitekture in sploh dejavnosti oblikovanja prostora.

Spoštovani,

danes se v prostoru, ki ga poznamo in nam je drag, dogaja veliko stvari. Te seveda niso samo preprosta preslikava družbenih realnosti v njihove prostorske razsežnosti, ampak te prostorske razsežnosti pravzaprav so konstituirajo družbeno realnost, v katero je vpeto naše življenje. Prepričan sem, da ob vsej kritiki in nezadovoljstvu nad splošnim stanjem v urejanju in oblikovanju prostora pri nas, kljub vsemu ni mogoče izreči enoznačne sodbe o tem, kar se dogaja. Pa bom vsemu navkljub tvegala tri besede, s katerimi bi opisal stanje kot ga jaz vidim in občutim: razdrobljenost, nepovezanost, naključnost.

Zdi se, da gre to, kar se dogaja v prostoru, v vse smeri, ni enoznačnih trendov – malo stran od popolnoma ubožnega objekta, ki se mu že na daleč vidi varčevanje z vsem, lahko naletimo na zanimivo in vredno stavbo, ki nosi nek pomen, če že ne solidnega okusa lastnika... Spremembe v prostoru se dogajajo z majhnimi prilagajanjmi, ki na koncu popolnoma spremenijo nekdanje pomena.

Novi objekti ali ureditve silijo na obrobje mest, kot da se ne bi želele soočati z obstoječimi urbanimi strukturami ... podeželska mentaliteta neredko sili v nekdanje trge in mesta. Parcializacija prostora in povečevanje njegove difuznosti ne pomenita njegovega nujnega strukturiranja, pač pa prav nasprotno: vse lahko stoji ob vsem – in to bi nas moralo skrbeti.

Spoštovani,

obstaja neka povezava med stroko, s katero sem se "v prejšnjem življenju" sam profesionalno ukvarjal – to je med sociologijo, in med arhitekturo oz. urbanizmom – in to je koncept javnosti.

Nedvomno se strinjamo, da je dejavnost oblikovanja/ urejanja prostora v javni domeni, da preprosto zadeva nas vse. Delovanje za javno dobro in v javno korist je navsezadnje vpisano v konstitucijo novoveške arhitekture in v samorazumevanje arhitektovega poklica.

V preteklih dveh desetletjih smo priče trendu razgradnje sicer nasilno vzpostavljenega unitarnega koncepta javnosti v socializmu in njegovemu nadomeščanju ter prodiranju zasebnih interesov. Razgradnji unitarnega koncepta javnosti ni sledil nastop pluralističnega koncepta javnosti, pač pa samo pluralizem, in včasih še to ne, zasebnih interesov, ki se je dogajal in se še dogaja skozi privatizacijo javnih prostorov, izrazito poudarjanje utilitarnih funkcij in celo skozi postopno "privatizacijo" prostorskega oziroma urbanističnega planiranja, ko zasebni vlagatelji izdelujejo ureditvene načrte za predele mest, v katerih imajo svoje investicijske pobude.

Temu smemo dodati še splošen trend k privatizaciji in umiku iz javne mestne sfere, ki ga je že pred desetletjem opazil Richard Sennett in so ga dogodki po 11. septembru le še okrepili v obliki povečanega nadzorovanja v javnih mestnih prostorih.

Spoštovani,

ta trend ni nekaj samoumevnega, nekaj kar se mora zgoditi, navsezadnje še vedno čutimo bogastvo civilne družbe, živahne ulice, srečevanja ljudi na javnih mestih, zato se moramo temu trendu upreti s ponovno krepitevijo javne funkcije dejavnosti oblikovanja prostora, predvsem pa z javno in transparentno lokalno in nacionalno politiko.

Prepričan sem, da nas to povezuje v odnosu do našega prostora in okolja! In kolikor sem se smel pozanimati o današnjih prejemnikih Plečnikovih odličij, je v ospredju njihovih prizadevanj prav to.

Vsem današnjim nagrajencem iskreno čestitam in hvala lepa za pozornost!

dr. Pavel Gantar

KONČNO POROČILO ŽIRIJE ZA PODELITEV PLEČNIKOVIH ODLIČIJ 2011

Obrazložitev odločitev žirije

Na letošnji razpis za podelitev Plečnikovih odličij je prispelo 29 del, ki so jih predlagali posamezniki, Slovenska akademija znanosti in umetnosti, Univerza v Ljubljani – Fakulteta za arhitekturo, Univerza v Ljubljani – Biotehniška fakulteta in Visoka šola za dizajn. Žirija je dodatno predlagala še sedem del.

Žirija v sestavi:

predsednik: Tomaž Krušec

člani: dr. Živa Deu, Jože Peterkoč,

Aleksander Ostan in dr. Petra Čeferin

je pregledala 17 predlogov za dosežke s

področja oblikovanja okolja – arhitekture,

2 predloga za dosežke na področju arhitekturne

teorije, kritike in strokovne publicistike ter

10 predlogov za študentska priznanja.

Žirija si je večino predlaganih del ogledala na kraju samem, saj je le na ta način lahko presojala kvaliteto arhitekture z vidika umeščenosti v prostor, tektonske artikulacije stavb, izvedbe detajlov, stika med novimi posegi in obstoječimi strukturami, doslednost pri izvedbi koncepta stavbe.

Po dveh skupnih ogledih in štirih sejah je žirija med nominirane uvrstila deset arhitekturnih realizacij:

- 1 Občinska športna dvorana Podčetrtek
- 2 Prenova Vetrinjskega dvora
- 3 Muzej slovenskih filmskih igralcev
- 4 Stanovanjsko naselje Sotočje
- 5 Razstava slovenska zgodovina – ljubljanski trakt v prenovi trakta J
- 6 Bivak pod Grintavcem
- 7 Dunajski mozaik, Ljubljana
- 8 Tribune ciljne regatne arene v Veliki Zaki, Bled
- 9 Stolpnica C, Majske poljane v Novi gorici
- 10 Šola Ithuba Skills College, Južna Afrika

in dve deli s področja arhitekturne teorije, kritike in strokovne publicistike

- 1 Monografija Niko Kralj
- 2 Kolašin - Lovčen. Od človeškega k onstrančloveškemu

ter tri diplomska dela in eno doktorsko disertacijo:

- 1 Vodnik po arhitekturi Eda Mihevca

- 2 Idejna zasnova večgeneracijske stanovanjske soseske v Ljubljani in idejni načrt za stanovanjski blok
- 3 Oblikovanje središča Most v Ljubljani z idejno zasnovo Hiše plesa
- 4 Slovensko oblikovanje interjerjev in opreme v zamejskem prostoru

Žirija je na zadnji seji sklenila, da podeli naslednja odličja:

- eno Plečnikovo nagrado
- tri Plečnikove medalje za uspešno arhitekturno realizacijo
- dve študentski Plečnikovi priznanji

Plečnikova nagrada za uspešno realizacijo se podeli za projekt Prenova Škrateljnovе domačije v Muzej slovenskih filmskih igralcev v Divači avtorji: Matjaž Bolčina, Ernest Milčinovič, Teja Savelli

Plečnikovo medaljo za uspešno realizacijo se podeli za projekt Prenova Vetrinjskega dvora v Mariboru avtorji: Maruša Zorec in Matjaž Bolčina

Plečnikovo medaljo
za uspešno realizacijo prejme projekt
Stanovanjska soseska Sotočje v Kranju
avtorji: Matija Bevk in Vasa J. Perović

Plečnikovo medaljo
za uspešno realizacijo prejme projekt
Bivak pod Grintovcem
avtor: Miha Kajzelj

Študentsko Plečnikovo
priznanje
se podeli za diplomsko delo:
Vodnik po arhitekturi Eda Mihevca
avtor: Tomaž Budkovič
mentor: prof. Janez Koželj

Študentsko Plečnikovo
priznanje
se podeli za diplomsko delo:
Idejna zasnova večgeneracijske stanovanjske
soseske v Ljubljani in idejni načrt za
stanovanjski blok
avtor: Ajdin Bajrovič
mentor: prof. Miloš Florijančič, somentorja:
prof. Vojko Kilar in asistent Mitja Zorc

Sklepna misel

V času, ko v svetu naraščajo ekonomska, ekološka in energetska kriza, pri nas pa tudi specifična kriza vrednot in z njo povezano nespoštovanje intelektualnega dela, jim kot simptom sledijo tudi opešana gradbena aktivnost in drastično padanje cen arhitekturnih storitev, ki se bo slej ko prej odrazilo tudi v (še) slabši kakovosti posegov v prostor. Zato bi bilo krizo modro razumeti tudi kot čas za temeljit in temeljni premislek, za ponovno izpraševanje o smislu, vlogi in poslanstvu arhitekturne kulture, v svetu in še posebej doma.

Tudi letošnja žirija si namreč ob "nacionalnem romanju" k najboljšim posameznim arhitekturnim realizacijam zadnjega leta ni mogla zatiskati oči ob stopnjujoči se prostorski degradaciji slovenskega prostora. Stanje je dejansko zaskrbljujoče, saj se kljub kontinuiranim, čeprav morda ne dovolj artikuliranim in organiziranim opozorilom stroke slovenski javnosti, politiki in investitorjem, kaos v našem okolju ne le nadaljuje, temveč vse bolj gosti.

Ob tem vrhunska dela, kakršna nagrajujemo tudi danes, sicer predstavljajo svetlo izjemo in pozitivno vzpodbudo tako javnosti kot tudi stroki, a sama težko premaknejo trdovratne vzorce po-

manjkanja splošne bivalne in politične kulture, ki zajemajo več kot petindevetdeset odstotkov slovenskega realnega in mentalnega teritorija.

Zato žirija tudi s te pozicije ponovno apelira tako na "servilni oz. nekritični" del stroke, kot tudi na nosilce vzvodov oblasti, da pričnejo delovati bolj dolgoročno in odgovorno do prostora, v katerem bivamo ter bolj zavezano javnemu interesu, s katerim hočemo živeti. Le na ta način bomo ohranili sledi izvirnosti in razvili elemente izvirnosti občne arhitekturne kulture Slovenije, ki predstavlja tudi enega od ključnih ekonomskih, energetskih in ekoloških temeljev nacionalne biti.

Danes nagrajeni, s preprostimi posegi in skromnimi sredstvi realizirani pristop in rešitev v manjšem, a za bivanje večine še kako pomembnem okolju, nas navdaja z upanjem in zaupanjem, da bo mlajša, prihajajoča generacija v naselbinskem prostoru slovenskih kulturnih krajin znala poiskati izziv in najti ustvarjalno ravnovesje med podedovano in novo ustvarjeno arhitekturo, sonaravno, vzdržno ravnovesje, ki ga je bilo v polpretekli dobi XX., a tudi v prvem desetletju XXI. stoletja vse premalo. In da bo politika, tako nacionalna, kot tudi lokalna, taki novi občutljivosti znala prisluhniti.

Plečnikova nagrada 2011

za uspešno realizacijo projekta Prenova Škrateljnovne domačije v Muzej slovenskih filmskih igralcev v Divači

avtorji: MATJAŽ BOLČINA, ERNEST MILČINOVIČ in TEJA SAVELLI

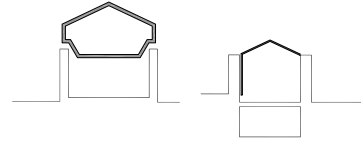

Muzej slovenskih filmskih igralcev v Divači je urejen v starodobnem kmečkem domu, ki je zaradi številnih vrednosti razglašen za spomenik nepremične kulturne dediščine. Celovita prenova domačije je v skladu z novo programsko nalogo in s ciljem ohranitve, oživitve in nove predstavitve njenih značilnosti ter identitete izpeljana izjemno kakovostno - umirjeno, zrelo in spoštljivo do starega ter ustvarjalno in sveže pri snovanju novega.

Avtorska skupina je sredi trškega jedra Divače sooblikovala celoto kompleksa domačije, od večjega "urbanističnega" merila in vpetosti v morfologijo kraške vasi pa do zadnjih detajlov notranjosti posameznih objektov. Pristop odlikujejo dovršena konservatorsko-restavratorska dela na obstoječih elementih, kot tudi likovno in tehnično domišljene rešitve pri novih sklopih in dodatkih.

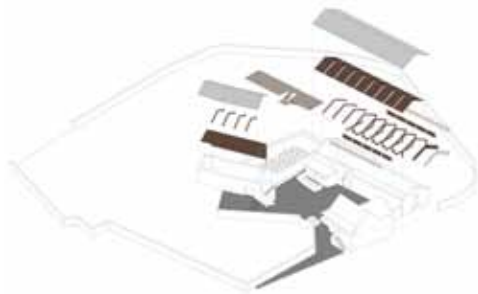
Teritorij muzejskega kompleksa, obdan s saniranim in rekonstruiranim kamnitim kraškim zidom, deluje kot velik naravni park z vrtačo in tvori osrednjo prostorsko-kulturno celico na robu historičnega jedra kraja. Znotraj sebe skriva urbani borjač z dvoriščem, ki je urejeno v premišljenem ravnovesju med starim in novim. Simbolno in kompozicijsko srce tega nekoč kmečkega, danes pa prireditvenega prostora ostaja restavriran vodnjak.

Nekdanji dom Ite Rine, žlahtna kraška hiša, je bila v sodelovanju s konservatorsko stroko v celoti restavrirana in ostaja dominantna struktura kompleksa, medtem ko nekoč močno poškodovani, delno porušeni gospodarski poslopji postaneta nosilna razstavna objekta muzeja. Avtorji ju niso rekonstruirali, temveč so ju z novimi arhitekturnimi elementi in likovno govorico v dinamičnem dialogu s starim občutljivo na novo interpretirali. Volumen bivšega hleva kmetije so višinsko razčlenili z novo, na nosilce obešeno, zani-

mivo oblikovano stropno konstrukcijo, ki ni sidrana, temveč le senzibilno položena na stare zidove. S tem so pridobili galerijo in povišan nov del lupine stavbe, jasno razločen z ozko, stekleno optično cezuro. Slednja obiskovalcu omogoči, da v dvorani med mehko bostarega apnenega zidu in ostrino natančno interpolirane galerije občudujemo kontrastno igro svetlobe in senc, svetlega in temnega, starega in novega, statičnega in lebdečega, da doživimo povezanost in harmoničnost celote.

Nagrajena rešitev lahko predstavlja model, kako lokalna okolja s strokovnim pristopom in s kulturnimi vsebinami, ki izhajajo iz lastnega prostora, spodbudijo vsebinsko, notranjo revitalizacijo celotnega kraja. Žal smo bili ob ogledu domačije priča strokovno spornemu početju, ki bi znalo okrniti integriteto celote: v teku je bilo postavljanje stalne razstave, katere vitrine, veliki črni stekleni volumni, ki jih "oblikovalci" razstave umeščajo v odprt vzdolžni prostoru glavne dvorane in galerije, so občutno previsoki in postavljeni pregosto v prečni smeri, tako da ne zapirajo le odprtih prehodov, temveč tudi najzanimivejše vedute v interjerju. Kaže, da se to ne dogaja le mimo avtorjev arhitekture, temveč tudi mimo avtorjev interaktivnih vitrin s postavitve stalne razstave na Ljubljanskem gradu!

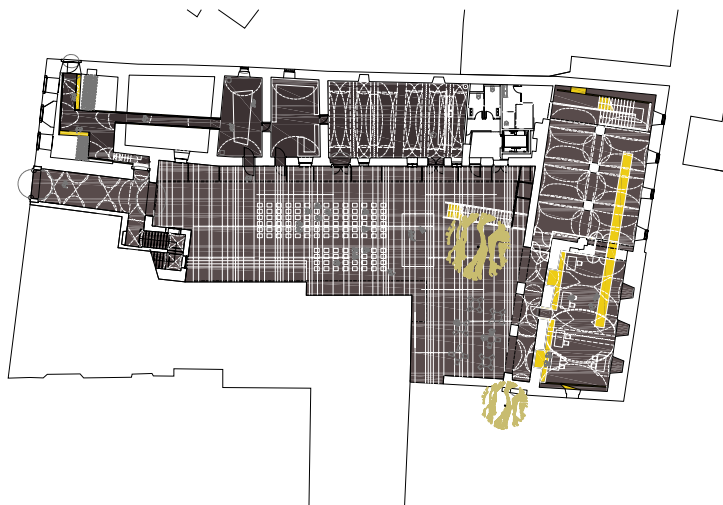

Plečnikova medalja 2011

za uspešno realizacijo projekta Prenova Vetrinjskega dvora v Mariboru

avtorja: MARUŠA ZOREC in MATJAŽ BOLČINA

Projekt prenove Vetrinjskega dvora odlikuje izredna arhitekturna občutljivost, ki se kaže tako pri obravnavi različnih zgodovinskih, prostorskih in arhitekturnih aspektov obstoječega dvorca, kot pri novih posegih v stavbo.

Dvorec, ki je bil v mestnih dokumentih prvič omenjen že v 13. stoletju, je bil večkrat prezidan in preoblikovan, tako da ga sestavljajo različne zgodovinske plasti, različni segmenti, med katerimi so se nekateri razkrili šele v samem procesu gradnje. Pri tej obnovi gre torej za enega tistih projektov, ki ga je bilo potrebno razvijati vzporedno z gradnjo, na licu mesta. Lahko bi rekli, da je projekt v veliki meri nastal na gradbišču. Kljub temu in kljub izredno kratkemu časovnemu roku – projekt je bil v celoti izveden le v enem letu – je arhitektom uspelo odgovoriti na obstoječe stanje (in upoštevati različna "presenečenja oziroma "odkritja" na licu mesta) z izrednim poslušom za dane (in razkrite) prostorske, kulturne in arhitekturne kvalitete. Pri tem pa so novi posegi v stavbo artikulirani tudi s poslušom za sodobno, kar se med drugim kaže v načinu uporabe materialov, sodobnem arhitekturnem izrazu in izrazito sodobnih posegih v prostor.

Verjetno bi lahko rekli, da je največji dosežek tega projekta ravno v uspešni artikulaciji stika med stari in novim. Ta stik je uspešno izveden tako na ravni umestitve novih elementov v obstoječo, zgodovinsko in kulturno bogato arhitekturo in oblikovanja nove organizacije prostora, s kontinuirano "potjo", ki nas vodi skozi dvorec, kot tudi na ravni detajla, na primer, detajla stika med jeklenimi nosilci nove poti in masivnimi zidanimi stenami dvorca. Kot rezultat teh posegov ne dobimo zgolj sozvočja starega in novega, pri čemer ravno skozi razliko tako staro kot novo postane bolj vidno. Pač pa še več kot to: dobimo ne-

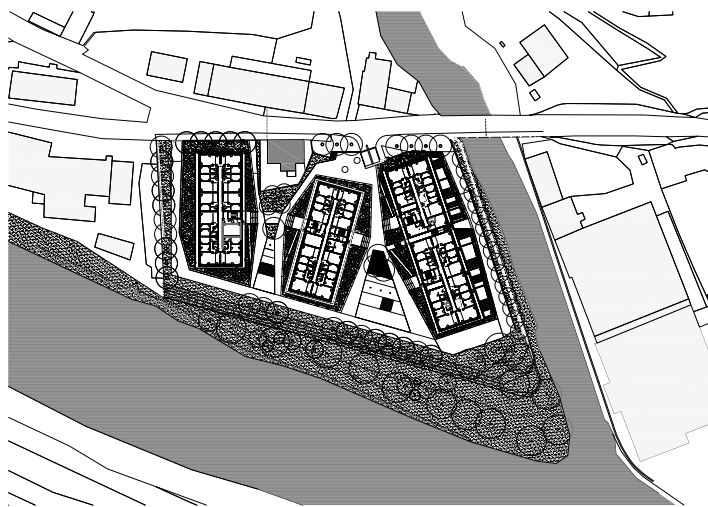
kaj tretjega, neko arhitekturno celoto, ki je težko umestljiva v čas. Lahko bi rekli, da dobimo izrazito sodobno arhitekturo, v smislu kot je vsaka dobra arhitektura vselej sodobna. Stava žirije je, da bo kot rezultat posega arhitektov Zorčeve in Bolične – in kar je potrebno poudariti, dobrega sodelovanje med arhitekti, izvajalci in Zavodom za spomeniško varstvo kulturne dediščine Maribor – Vetrinjski dvor v arhitekturnem smislu tudi ostal sodoben, da bo vztrajal v času tudi v desetletjih, ki prihajajo.

Plečnikova medalja 2011

za uspešno realizacijo projekta Stanovanjska soseska Sotočje v Kranju

avtorja: MATIJA BEVK in VASA J. PEROVIČ

Stanovanjsko naselje Sotočje stoji v bivšem industrijskem območju, na sotočju med rekama Kokro in Savo v Kranju.

Z oblikovanjem nadpovprečno širokih objektov se arhitekti navezujejo na gabarite okoliških proizvodnih objektov. Kljub veliki gostoti pozidave, ki jo narekujejo stavbe velikih dimenzij, pa so le te zamaknjene tako, da so tako iz stanovanj, kot tudi iz zunanjih površin omogočeni nemoženi pogledi proti ozelenjenem obrečnem prostoru na eni strani in srednjeveškem mestnem središču na drugi. Na opisan način so trije stanovanjski objekti, ki sestavljajo naselje neločljivo vpeti v prostorski kontekst, v katerem stojijo.

Projekt odlikuje na videz izjemno preprosta zasnova posameznega stanovanjskega objekta, ki pa je v resnici plod premišljene programske sheme in spretnosti oblikovanja globokih, večinoma enostransko orientiranih stanovanjskih tlorisov.

Stanovanja so zasnovana tako, da jih po celotnem zunanjem obodu obdajajo pokrite terase, ki jih je možno po potrebi zastreti s tekstilnimi senčili v obliki zaves. Prednost takšne zasnove se skriva v zagotavljanju zasebnosti teras in posledično v ohranjanju enotnega videza celotne stavbe. Poleg navedenega pa različno odprte zavesе skupaj z razgibanimi fasadnimi odprtini sooblikujejo dinamiko fasadne opne. Ammirano betonska konstrukcija objektov je prekrita z lahko, perforirano aluminijasto oblogo, ki kot plašč obdaja celotno stavbo in ji navzven daje vtis lahкости in transparentnosti. Fasada je perforirana v izbranem vzorcu, ki spominja na slovensko čipko. Sklicevanje na podobo značilnega tradicionalnega slovenskega izdelka daje projektu dodatne prostorske in nacionalne reference.

Kot mnoga druga dela arhitekturnega biroja Bevk Perovič arhitekti, tudi stanovanjsko naselje Sotočje

izraža veliko skrb za zagotavljanje visokega bivanjskega standarda stanovanj, ki so grajena pod okriljem Javnega Stanovanjskega sklada Republike Slovenije. Tako tudi pri tem projektu ponovno dokazuje, da je možno tudi s strogo nadzorovanimi javnimi sredstvi zgraditi stanovanja, ki odražajo višjo kakovost kot tista, ki nastajajo kot plod zasebnih investicij in ki se praviloma lažje tržijo kot nadstandardna.

Plečnikova medalja 2011
za uspešno realizacijo projekta Bivak pod Grintovcem

avtor: MIHA KAJZELJ

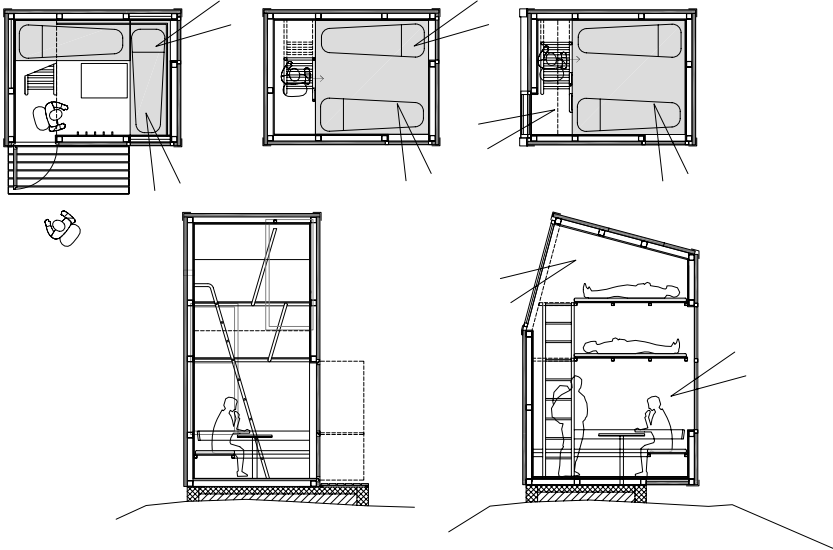
Miha Kajzelj, arhitekt in alpinist, je že s svojima prvima gorskima zatočiščema opozoril na to specifično, spregledano temo našega visokogorja, po zadnjem, tretjem, pa že lahko govorimo o majhnem, a prepoznavnem avtorskem "opusu" v slovenskih Alpah.

Prvi realizaciji (Stol, Kotovo sedlo) sta se gorski pokrajini prilagajala na način, da sta jo morfološko dopolnjevala, se vanjo s svojo geometrijo integrirala, postala "eno z goro". Bivak pod Grintovcem tipologijo zavetišča preigrava na drugačen način, v nepregledno kraško pokrajino gorske planote se umesti kot njeno nasprotje in kontrapunkt, kot izpostavljena točka orientacije in prostorska dominantna, moderen stolp, ki gornikom predstavlja vabilo in opozorilo hkrati.

Avtor nam s svojo svežo arhitekturo demonstrira, da sodobna tehnika s občutljivim naravnim okoljem ni nezdržljiva, saj upošteva načela varstva okolja (čim manjši poseg v naravo), energetske učinkovitost (temna fasadna opna, izolirani paneli, dvigovanje toplote v volumnu), lahko aluminijasto konstrukcijo (omejitev teže za vožnjo s helikopterjem), taktilno toplino interjerja (leseni paneli) in ne nazadnje domišljenost oblikovanja celote (rahlo prirezan, vertikalni, "lebdječ" pravokotnik).

Bivak z majhno tlorisno površino je v notranjosti le en prostor, z lestvijo povezan skozi tri etaže, ki jih povezujejo tudi na domišljenih mestih umeščene vertikalne okenske odprtine, ki obiskovalcu omogočajo poglede nad veličastno gorsko pokrajino.

V vsestransko kriznih časih nam izvirno obravnavanje arhetipske arhitekturne teme človekovega "prazavetišča" lahko pomeni tudi povabilo k ponovnem premisleku, kako na sodoben, a preprost način živeti v harmoniji z naravo.

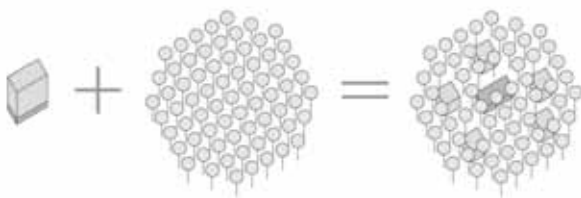
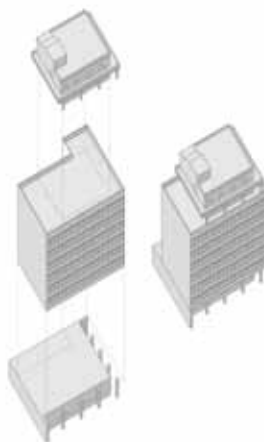

Študentsko Plečnikovo priznanje
za diplomsko delo Vodnik po arhitekturi Eda Mihevca

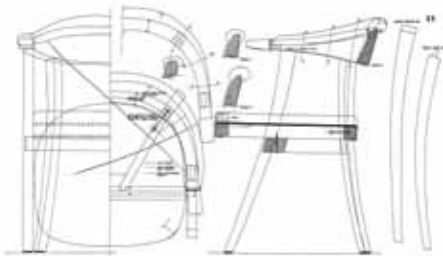
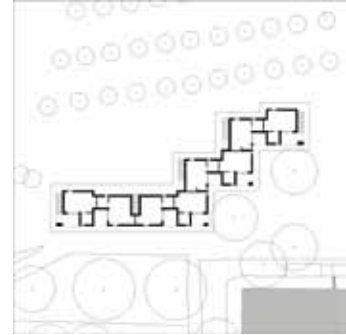
avtor: **TOMAŽ BUDKOVIČ**

mentor: prof. JANEZ KOŽELJ

Vodnik po arhitekturi Eda Mihevca je celovit in jasno strukturiran pregled arhitekturne produkcije velikega slovenskega modernista, ki je s svojim delom občutno prispeval k oblikovanju našega grajenega prostora.

V uvodnem delu je predstavljena življenjska pot arhitekta na ozadju izbranih dogodkov v arhitekturi in družbi tistega časa. Arhitektovo delovanje in razmišljanje je predstavljeno tudi skozi razgovore z njegovimi učenci in sodelavci. Tako dobimo nek vpogled v to, kdo vse je bil arhitekt Mihevc. Posebej zanimiv del uvodnika pa je analiza značilnosti arhitektovega dela, ki jih avtor skuša prikazati na sistematičen način. Uvodniku sledi osrednji del, predstavitev izbranih arhitektur, ki bi jo bilo dejansko mogoče (v bolj priročni, knjižni obliki) uporabljati kot arhitekturni vodnik. Vsaka arhitektura je označena na zemljevidih v različnih merilih, tako da je jasno, kje stoji in bi jo bilo lahko obiskati. Pohvalno je tudi, da je večina objektov predstavljena ne le s fotografijami, pač pa tudi z arhitekturnimi načrti (tlorisi in celo prerezi), ki so pri "branju" arhitekture na licu mesta vselej v pomoč. Le kratka besedila, ki spremljajo grafične prikaze, so v nekaterih primerih morda preveč opisna, glede na to, da je ideja vodnika, da nas pripelje do stavb, ki si jih potem lahko sami ogledamo, opisi stavb za ta namen niti niso tako pomembni. Boljša so tista besedila v vodniku, ki nam povedo o stavbah tisto, česar na licu mesta ni mogoče ali pa ni lahko videti.

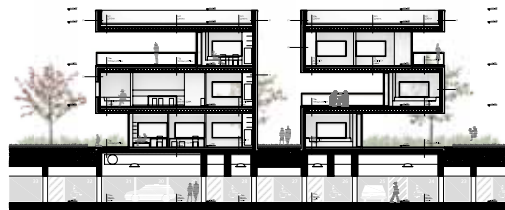

Študentsko Plečnikovo priznanje

za diplomsko delo Idejna zasnova večgeneracijske stanovanjske soseske v Ljubljani in idejni načrt za stanovanjski blok

avtor: **AJDIN BAJROVIČ**

mentor: prof. MILOŠ FLORIJAČIČ, somentorja: prof. VOJKO KILAR in asistent MITJA ZORC

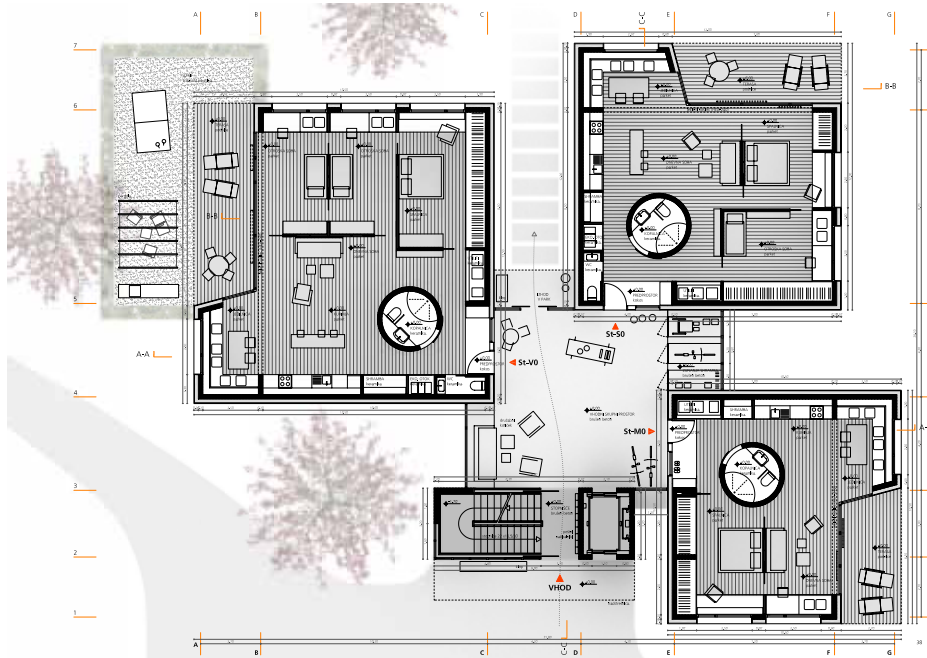

Aktualna tema staranja prebivalstva bo vedno bolj pereče prisotna tudi v bivanjsko-socialnem pogledu. Vzporedno s tehnološkim razvojem daljšanje življenjske dobe zahteva nove odgovore umeščanja vse večjega segmenta populacije v širši prostor. Obstoječe različne oblike socialnega varstva poleg visokih stroškov pomenijo tudi neprimerno socialno izločenost starejše populacije.

Diplomsko delo se z veliko mero rahločutnosti loti prav te vse bolj aktualne teme. Naloga si za cilj zastavi oblikovanje prostorsko prilagojenega in sociološko bogatega okolja, izpostavi osnovno idejo večgeneracijskega bivanja kot osnovne ideje bivanja starejše populacije v mestnem okolju. Zasnova se navezuje na znan primer, Bielefeldski model, ki je prilagojen domačim bivanjskim razmeram.

Rešitev skozi analitičen pristop pripelje do sveže, prostorsko uspešno integrirane urbanistične zasnove, s prepotrebim sociološkim poudarkom. Predlaga urbanistično odprto, prepustno strukturo prostostojećih objektov, ki oblikujejo raznolike, prehodne in pregledne zunanje ambience. Zasnova posameznih objektov predvidi model vila bloka, ki je s posameznimi stanovanjskimi enotami grozdasto strukturiran okoli osrednjega skupnega prostora. Skupni povezovalni prostor s pripadajočimi komunikacijami predstavlja osnovno socialno celico večgeneracijskega bivanja. Posamezne bivalne enote so zasnovane kot odprti tlorisi z razporeditvijo programa po obodu, ki učinkuje kot plašč zasebnosti in prostor komunikacije.

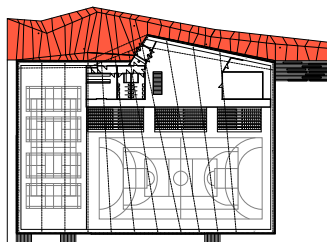
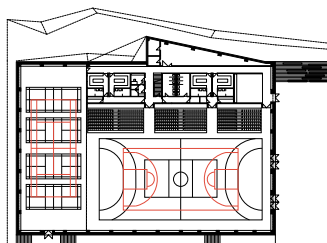
Nalogo odlikuje angažiran odziv na aktualne oziroma bodoče družbene probleme, rahločutnost do bivanjske problematike starejših ter dosledna izpeljava večgeneracijskega bivanjskega modela prihodnosti.

Nominacija za Plečnikovo priznanje

za uspešno realizacijo projekta Občinska športna dvorana Podčetrtek

avtorja: DEAN LAH in MILAN TOMAC

Občinska športna dvorana Podčetrtek stoji ob glavni krajevni cesti, v neposredni bližini Term Olimie. Z nekoliko drugačnim arhitekturnim izrazom je stavba prepričljivo nadaljevanje niza projektov, ki so jih arhitekti projektirali in realizirali kot sestavni del term, kopališča Termalija in Orhidelia ter hotela Sotelija.

Volumen stavbe je premišljeno oblikovan in postavljen na lokacijo, tako da je stavba, kljub svoji velikosti, ki jo zahteva program športne dvorane, predvsem s pomembnejše cestne strani uspešno umeščena v svoj kontekst. Navzven kompakten monolit se v notranjosti razčleni v dinamičen enotni, a dvo-nivojski prostor, ki ima drugačen značaj kot zunanost stavbe. Ta kreativni dialog med različnostjo zunanosti in notranjosti daje stavbi dodatno kvaliteto. Nekoliko vprašljiva je morda izbira barv, saj kombinacija intenzivne rdeče in črne po nepotrebem preglasila subtilno artikulirano geometrijo osnovnega volumna stavbe. Posebno uspešno je oblikovan vhodni del objekta, tako da zaradi svoje oblike in integriranosti v moduliran teren deluje kot odlična zaščita pred prometom na krajevni cesti in hkrati kot nekakšen mali trg, ki obiskovalce postopno "vpelje" v notranjost dvorane.

Občinska športna dvorana je tudi programsko relevanten objekt, saj je namenjena ne le športnim prireditvam, pač pa tudi različnim kulturnim dogajanjem in je tako prostor srečevanja za krajanje in okoliške prebivalce. S to dvorano je lokalna skupnost dobila ne le dobro arhitekturo, pač pa tudi prostor za življenje lokalne skupnosti.

Nominacija za Plečnikovo priznanje

za uspešno realizacijo projekta Razstava slovenska zgodovina v prenovljenem traktu "j" ljubljanskega gradu

avtorji: MAJDA KREGAR, MIHA KERIN in IRENA ŠINKOVEC

Arhitekturno podjetje Ambient že leta vzdržuje visok nivo pri nizanju delnih posegov za sicer kompleksno, celostno vizijo prenove Ljubljanskega gradu.

Tako so lani (v sodelovanju z arheologinjo I. Šinkovec) za prenovljeni trakt "j" ljubljanskega gradu pripravili koncept in oblikovanje postavitve razstave slovenske zgodovine.

Pri tej zasnovi se temi zgodovine gradu in zgodovine Slovenije (od pradavnine do danes) srečata na izvirnen, ustvarjalen način. Avtorji so namreč prostore trakta, kjer je predstavljena arheologija gradu "in situ", prenovili z izjemno arhitekturno veščino in tehnično dovršenostjo. Izvedba se ponaša s sodobnim, a zadržanim oblikovanjem, ki uporablja ozek nabor materialov, uporabljenih na originalen, visokotehnoški način, kar kot rdeča nit povezuje prenovo celotnega kompleksa.

V te slikovite prostore so umestili kontrastne, a "anonimne" črne skrinje kot edine nosilce razstavnih sporočil in eksponatov. Abstraktne steklene "omare" so občutljive na dotik, s čimer omogočajo interaktivno sodelovanje: obiskovalci glede na zanimanje, čas in izobrazbo lahko izbirajo hitro in enostavno ali večplastno poglobljeno informacijo, lahko zrejo v resnične eksponate ali se dotikajo replik dragocenih predmetov. Ob umiku vse plasti informacij ugasnejo, nevtralni črni volumni pa "obnemijo", da bi prostor odprli za osne poglede na izbrane skulpture, vedute skozi okna ali doživetja žlahtnih prostorov.

Če torej prenova gradu na že uveljavljen, jasen in avtorsko čist način predstavi genezo njegovega razvoja, postavitvev razstave z njo sodeluje v kreativnem, komplementarnem dialogu in prepričljivo nastopi kot zgodba v zgodbi.

Nominacija za Plečnikovo priznanje

za uspešno realizacijo projekta Dunajski mozaik, Ljubljana

avtorja: prof. MILOŠ FLORIJAČIČ in dr. MATEJ BLENKUŠ

Objekt Dunajski Mozaik skupno s predhodno zgrajenim objektom Dunajski vogal predstavlja kontinuiteto kvalitetnih intervencij ob Dunajski cesti. Pretežni del predhodne avtorske ekipe /Florjančič, Blenkuš/ s podobnimi arhitekturno-oblikovalskimi principi nadaljuje z zadržano artikulacijo ob sicer v zadnjem času arhitekturno prenasajenih severnih mestnih vratih.

Objekt je zasnovan kot vzdolžna poslovno-stanovanjska lamela, v zgornjih nadstropjih strukturirana s prekinitvami v obliki atrijev, teras in svetlobnikov. Glede na orientacijo proti ulici oziroma dvorišču je izražena dvojnost pri zasnovi. Ulični del zaznamuje pritlični poslovni del ter nadstropna razkošna stanovanja nadpovprečnih etažnih višin, dvoriščni del objekta karakterizirajo običajnejše stanovanjske enote, ki se terasasto spuščajo proti zaledju bližnje individualne gradnje. Pritlični del dvoriščnih stanovanj je dvignjen glede na ulični nivo ter dodatno ločen z ozelenjeno krajinsko potezo. Prometna infrastruktura zgradbe je v celoti rešena v podzemni garaži.

Projekt posebej kvalitetno zaznamuje oblikovanje meandriranega poslovnega pritličja, posebni tehnični detajli nagibanja fasade, ki se odražajo na hrupni ulični prostor ter v splošnem visoko kultiviran odnos do izvedbe nadpovprečnega detajla.

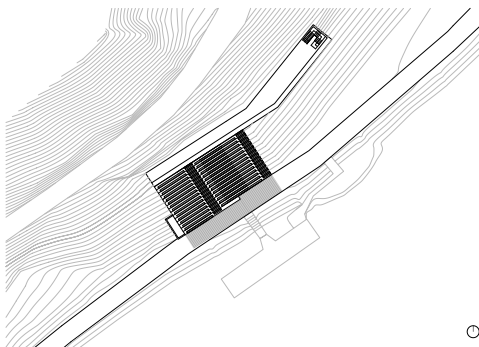
Nominacija za Plečnikovo priznanje
za uspešno realizacijo projekta Tribuna ciljne regatne arene v Veliki Zaki, Bled

avtorji: ALEŠ ŽNIDARŠIČ, KATJA ŽLAJPAH in PRIMOŽ GRABNAR

Projekt tribune ciljne regatne arene v Veliki Zaki je nastal kot posledica zmage na javnem krajinsko arhitekturnem natečaju, ki ga je investitor razpisal leta 2008.

Tribune stojijo na mestu nekdanjih in so izvedene v manjšem obsegu, kot je to predvidevala natečajna rešitev. Kljub navedenemu dejstvu, pa izveden objekt ohranja vse bistvene kvalitete, ki izhajajo iz natečajnega elaborata in se zrcalijo predvsem v izjemno obzirnem odnosu arhitekture do topografije obstoječega terena. Avtorji arhitekta so ohranili naklon obstoječega brega in nanj položili betonske terase. Ostre poteze betonskih tribun so zmeščane z lesenimi sedišči. Les in vidni beton sta tudi sicer materiala, ki oblikujeta značilno podobo celotnega objekta. Iz njih je zgrajena tudi t.i. VIP soba, ki poleg skladišč in sanitarij, ki se nahajajo pod tribunami, predstavlja edini zaprt del objekta. Leseni deli objekta, predvsem drsna senčila pred velikimi steklenimi površinami v VIP sobi, predstavljajo navezavo na značilne tradicionalne arhitekturne elemente blejskih vil, kot so na primer ograje lesenih balkonov, okenskih polken, verand in nadstreškov.

Objekt odlikuje minimalnost arhitekturnega posega v naravno krajino. Avtorji arhitekture skušajo s čim manj elementi doseči čim večji prostorski učinek in uporabno vrednost celote.

Nominacija za Plečnikovo priznanje

za uspešno realizacijo projekta Stolpnica C, Majske poljane v Novi Gorici

avtorji: prof. VOJTEH RAVNIKAR, ROBERT POTOKAR, MARJAN STARIČ, PETRA SLUKAN

Stolpnica C, Majske poljane predstavlja enega izmed treh segmentov v ansamblu izgradnje I. faze stanovanjskega naselja Majske poljane v Novi Gorici. Projekt je plod zmagovalne natečajne rešitve izpred let. Zasnova odpira temo v zadnjem času aktualnega vertikalnega mesta, vertikalno nizani notranji prostori obsegajo tudi zunanji prostor, parafrazirane vertikalne vrtove - trge.

Tipologija v osnovi vertikalnega objekta je strukturirana - plastena s po dve etaži združenimi horizontalnimi elementi nadstropij. Razrez - plastenje objekta po horizontali je doseženo z zamikanjem osnovnega kvadratnega tlorisa etaž okoli vertikalnega jedra. Zamiki nadstropij poleg atraktivne likovno - dinamične kompozicije omogočajo zasnovo zunanjih teras, nastali previsi nadkrivajo in senčijo omenjeni zunanji stanovanjski prostor spodnjih nadstropij. Zamikane stanovanjske lamele nadstropij so položene na razširjen podstavek pritličja, namenjen poslovne- mu programu. Pod pritličjem so v dveh etažah umeščen tehnični prostori s parkirišči. Vsa stanovanja v objektu so unikatna in na ta način optimalno prilagojena posameznim naročnikom. Dinamično zunanjo podobo objekta potencirajo drsni fasadni panoji, katerih pozicija se spreminja po scenariju uporabnikov. Projekt zaznamuje kvalitetna umeščenost v silhueto modernega mesta Nove Gorice.

Nominacija za Plečnikovo priznanje
za uspešno realizacijo projekta Šola Ithuba Skills College v Južni Afriki

avtorji: **FAKULTETA ZA ARHITEKTURO, UNIVERZA V LJUBLJANI**

Mentorji: prof. ALEŠ VODOPIVEC, doc. TADEJ GLAŽAR, as. JOSIP KONSTANTINOVIČ, doc. ANJA PLANIŠČEK

Študenti: LOUIS BARÇON, DOMEN FUČKA, MIHA FUJS, MOJCA GABRIČ, BLAZ GORIČAN,
SERGEJ GRABNAR, MINA HIRŠMAN, JOŠT HREN, ANDRAŽ INTIHAR, JURE KOLENC, SAMO KRALJ,
TOMAZ LEŠNJAK, NINA MAJORANC, ALENKA MEHLE, PRIMOŽ PAVŠIČ, MATEJ PERČIČ,
URBAN PETRANOVIČ, MIHA PROSEN, ŽIGA ROŠER, ANJA ŠULER, NINA VIDIČ IVANČIČ
Konzultanta energetske zasnove: prof. LARS BYLUND, prof. SAŠO MEDVED

Projekt šole Ithuba Skills College v Južni Afriki skuša preseči uveljavljene načine pomoči revnim okoljem. Namesto finančnih injekcij, ki jih razviti svet namenja manj razvitim, projekt izgradnje šole v bližini naselja Magagula Heights temelji na pomoči pri izobraževanju lokalnega prebivalstva. Poleg samega načrtovanja zgradbe pa so avtorji projekta tudi aktivno sodelovali pri gradnji šole.

Objekt je zgrajen iz cenениh in lokalnemu prebivalstvu dostopnih materialov. Konstruktivska zasnova temelji na reinterpretaciji tradicionalnega načina gradnje iz ilovice in slame. Celoten objekt prekriva lebdeča streha iz valovite pločevine, ki služi kot velik senčnik. Toplotni stabilizaciji klime v notranjosti so namenjena tudi posebej za ta namen oblikovana dvo-slojna okna.

Z gradnjo so avtorji objekta želeli doseči pozitivne učinke tudi v lokalni ekonomiji, družbenem življenju in kakovosti življenja domačih prebivalcev. Velik del projekta je namreč temeljil na izmenjavi izkušenj in znanja med avtorji projekta in lokalnimi delavci. Kot pravijo avtorji projekta predstavlja Ithuba Skills College priložnost srečanja dveh svetov - južnoafriškega in evropskega, ki se ne razumeata popolnoma, a vendar poskušata preseči stereotipe, ki jih je zapustil apartheid.

Sklad arhitekta Jožeta Plečnika
Karlovska 3, 1000 Ljubljana

- UPRAVNI ODBOR SKLADA:
1. Miha Dešman, u.d.i.a., predsednik UO
 2. prof.mag. Peter Gabrijelčič, u.d.i.a., FA
 3. prof. Marjan Ocvirk, u.d.i.a., FA
 4. mag. Miran Gajšek, u.d.i.a., MOL OUP
 5. dr. Davorin Gazvoda, u.d.i.k.a., BF
 6. Andrej Hrausky, u.d.i.a., DAL
 7. mag. Andrej Goljar, u.d.i.a. ZAPS
 8. dr. Mitja Pavliha MOP
 9. Nada Zoran, MzK
 10. dr. Breda Mihelič, UIRS
 11. prof. Alojz Drašler, BF
- SKUPŠČINA SKLADA: Predsednik skupščine sklada, Zoran Jankovič, župan Mestne občine Ljubljana
1. AMBIENT, Miha Kerin, u.d.i.a.
 2. URBANISTIČNI INŠTITUT RS, dr. Breda Mihelič
 3. BIOTEHNIŠKA FAKULTETA, dr. Davorin Gazvoda, u.d.i.k.a.
 4. LUZ, Peter Bassin, u.d.i.a.
 5. MO MARIBOR
 6. SAZU, Andrej Jemec
 7. MOL – oddelek za kulturo, Jerneja Batič
 8. MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR, dr. Mitja Pavliha
 9. MINISTRSTVO ZA KULTURO, Nada Zoran
 10. DESSA, Andrej Hrausky, u.d.i.a.
 11. ZAPS, mag. Andrej Goljar, u.d.i.a.
 12. FAKULTETA ZA ARHITEKTURO, prof. mag. Peter Gabrijelčič, u.d.i.a.
 13. DRUŠTVO ARHITEKTOV LJUBLJANE
 14. DRUŠTVO KRAJINSKIH ARHITEKTOV SLOVENIJE
 15. DRUŠTVO OBLIKOVALCEV SLOVENIJE
 16. RIKO d.o.o Ljubljana, Janez Škrabec, Polona Lovšin
 17. GIPOSS-INVEST d.o.o, Marjeta Režek
 18. TERME OLIMIA d.d., Zdravko Počivalšek
 19. PRIMORJE d.d., mag. Dušan Črnigoj
 20. ARCADIA SVETILA d.o.o., Silvo Kačar, Matjaž Mausar
 21. KRAŠKI ZIDAR, Radoš Lipanje, u.d.i.g.
 22. OBČINA DOMŽALE, Toni Dragan, župan, Zoran Viotorovič, u.d.i.a.
 23. ELEA.iC d.o.o., Saša Stele, Angelo Žigon, u.d.i.g.
 24. ENERGOPLAN d.d., Simon Jan
 25. IMOS d.d, Branko Kastelic, Jože Novak, u.d.i.k.a.
 26. OBČINA KOČEVJE, Janko Veber, župan